

Основні результати

Технологічний та фінансовий стан публічних бібліотек США (2008 рік)

Видання «Бібліотеки об'єднують громади: дослідження питань фінансування та доступу до технологій публічних бібліотек 2007 – 2008 рр.» присвячено результатам другого року дослідження, профінансованого Фондом Білла та Мелінди Гейтс і Американською бібліотечною асоціацією (ALA). Це видання є продовженням попередніх опитувань, які проводилися Джоном Карло Берто та Чарльзом Р. МакКлером спільно з іншими дослідниками з 1994 року.¹ Дослідження представляє дані по штатах та загальнонаціональні дані, зібрані за допомогою трьох інтегрованих підходів: 1) національного опитування, шляхом якого була зібрана інформація щодо можливості підключення публічних бібліотек до Інтернет, питань його використання, послуг, фінансування і сталого розвитку; 2) анкетування представників Організації керівників бібліотечних установ штатів (COSLA); 3) та фокус-груп і безпосередніх відвідувань закладів, проведених у чотирьох штатах: Нью-Йорк, Північна Кароліна, Пенсільванія та Вірджинія.

Результати цього річного дослідження підтверджують головний висновок дослідження 2006 – 2007 рр.: бібліотечна інфраструктура (штат працівників, приміщення та діапазон частот) знаходиться на межі своєї здатності задовольнити потреби населення. Звіт про результати

цього річного дослідження допомагає краще зрозуміти причини, через які для публічних бібліотек виявляється проблематичним надавати доступ до Інтернет та інших технологій для громадськості. Водночас він попереджає про стан сталого розвитку у довгостроковій перспективі і майбутню якість безкоштовного громадського доступу до Інтернет та інших технологій у бібліотеках країни. Серед головних висновків можна назвати наступні положення:

- Бібліотеки відіграють унікальну і важливу роль у наданні безкоштовного доступу до всіх типів інформації та телекомунікаційних послуг. Попит на ці послуги суттєво збільшився разом із потребою у доступі до цифрової інформації та інформації в режимі онлайн, включаючи такі її види, як електронний уряд, програми підвищення кваліфікації і можливості працевлаштування. Майже 73% бібліотек зазначають, що вони є **єдиним** джерелом безкоштовного доступу до комп'ютерів та Інтернет у своїх громадах.
- Дані щодо фінансування вказують на нестабільність бібліотечної підтримки громадського доступу до технологій. Навіть бібліотеки з традиційно стабільним фінансуванням отримують недостатні обсяги надходжень з місцевих джерел. Відповідно,

¹ Інформацію відносно результатів дослідження за 1994 – 2006 рр. можна знайти на веб-сайті – <http://www.ii.fsu.edu/pllInternet/>

їхньою реакцією було звернення до альтернативних джерел фінансування (грошові збори/штрафи, пожертвування, гранти і т.д.) як способи забезпечити громадський доступ до комп'ютерних послуг. Надходження від місцевого уряду та «інші» види (альтернативне фінансування) складають майже 90% загального обсягу фінансування громадських бібліотек.²

- Число бібліотечних працівників не відповідає рівню потреб користувачів, як у випадку працівників, які надають навчальні та інші види послуг безпосередньо користувачам, так і у випадку тих працівників, які відповідають за технічну підтримку комп'ютерної інфраструктури. Бібліотеки вказують на потребу у вищому кваліфікаційному рівні працівників і наявність вищезазначених фахівців як перешкоду своїй здатності забезпечувати громадський доступ до технологій.
- Збільшення числа бібліотек, в яких швидкість Інтернет є вищою за 769 кбіт/с (на 11% більше у порівнянні з минулим роком), не є істотним з огляду на переважну більшість бібліотек (75%), які зазначають, що їхні комп'ютери з бездротовим Інтернет - з'єднанням та стаціонарні комп'ютери є під'єднаними до однієї мережі, а це знижує швидкість Інтернет, необхідну для ефективної роботи. Окрім того, швидкість з'єднання на бібліотечних комп'ютерах не перевищує 1,5 Мбіт/с, хоча досягнення цього показника

² Національний центр освітніх статистичних даних. *Публічні бібліотеки у Сполучених Штатах Америки: 2005 фінансовий рік.* (NCES 2008 - 301). Вашингтон, округ Колумбія: NCES, 2007. <http://nces.ed.gov/pubs2008/2008301.pdf>.

очікувалось протягом 2006 – 2007 рр.

- Обсяг послуг громадського доступу до Інтернет (включаючи ресурси для виконання домашньої роботи, електронні книги, аудіо та відео інформацію) значно зріс протягом останніх років. Ці ресурси надають набагато більше можливостей бібліотечним відвідувачам, адже їх можна використовувати в бібліотеці і вдома, на роботі та у навчальному закладі, але водночас вони є додатковим навантаженням для бібліотек та їхньої технологічної інфраструктури.
- Багато бібліотечних будівель, які не відповідають стандартним вимогам до приміщення та інфраструктури (наприклад, мереж електропередачі), не можуть встановити додаткові комп'ютери громадського користування і утримувати технологічну інфраструктуру.

Не можна недооцінювати взаємопов'язаність питань фінансування, кадрового забезпечення та технічної підтримки, оскільки всі вони чинять прямий вплив на кількість і якість послуг громадського доступу до технологій, які публічні бібліотеки можуть надати своїм користувачам.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Для деяких бібліотечних користувачів та прибічників технології в бібліотеці визначаються просто як стаціонарний комп'ютер з доступом до Інтернет та принтером. Тим не менш, будь-який працівник публічної бібліотеки знає, що це визначення неадекватно зображує обсяг технічної підтримки інфраструктури, необхідний для функціонування комп'ютерів громадського доступу на теперішньому етапі. Низка питань, порушених у цьому дослідженні, вимагає

приділення уваги поліпшенню доступу до технологій. Ігнорування вищезгаданих питань може виявитися небезпечним.

Протягом останньої декади спостерігається стабільне зростання інтегрованості громадських комп'ютерних послуг до бібліотечної справи. Публічні бібліотеки надають вражаючий спектр послуг, які є критично важливими для їхніх громад, але належна підтримка розвитку та вдосконалення цих послуг не забезпечувалась на відповідному рівні у багатьох публічних бібліотеках США. Оскільки бібліотеки встановлюють більше комп'ютерів та запроваджують більш потужні технологічні послуги, відповідно зростає й попит користувачів, і його задоволення залишається постійним викликом для бібліотечних установ.

ОБСЯГ ФІНАНСУВАННЯ ЗАЛИШАЄТЬСЯ НЕДОСТАТНІМ ДЛЯ БАГАТЬОХ ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК

«Ми отримуватимемо обмаль фінансування. Вже знайома потреба досягати більших результатів з обмеженими ресурсами стане ще нагальнішою».

Між періодами 2006 – 2007 та 2007 – 2008 рр. загальні бюджети залишалися однаковими для більшості бібліотек. Хоча бібліотеки відмітили середнє щорічне зростання оборотних фондів на 4% з 1996 – 2005 рр.³, згідно з попередніми загальнонаціональними даними

³ Національний центр освітніх статистичних даних. *Публічні бібліотеки у Сполучених Штатах Америки* (FYI 1996 – 2005). <http://www.nces.ed.gov/pubsearch/getpubcats.asp?sid=041#>. Примітка: на початку осені 2007 року Інститут музейних та бібліотечних послуг (IMLS) почав публікування звітів *Публічні бібліотеки у Сполучених Штатах Америки*. Окремі звіти є зараз доступними в режимі онлайн за адресою: <http://harvester.census.gov/imls/pubs/pls/index.asp>.

спостерігається зменшення як бібліотечних витрат, так і їхнього розподілення протягом 2006 фінансового року. Наявні певні свідчення того, що окремі бібліотеки зафіксували переміщення витрат від категорії бібліотечних фондів до інших категорій таких, як технології, комунальні послуги, утримання будинків).⁴ Перерозподіл існуючих ресурсів та переміщення коштів до інших видів витрат не є рідким явищем, причому витрати на кадрове забезпечення є найбільш негнучкою категорією. Згідно з результатами дослідження ALA щодо питань фінансування⁵ за 2006 рік, бібліотеки зазначають, що, коли скорочується поточний бюджет, витрати на категорії кадрового забезпечення, послуг та бібліотечних фондів також скорочуються у наступному порядку:

1. Матеріали (середній показник бібліотек, що взяли участь в опитуванні – 68,3%)
2. Кадрове забезпечення (середній показник бібліотек, що взяли участь в опитуванні – 41,6%)
3. Час роботи (середній показник бібліотек, що взяли участь в опитуванні – 24,6%)
4. Електронний доступ (середній показник бібліотек, що взяли участь в опитуванні – 12,6%).

Якщо детально розглянути витрати на місцевому рівні, з'ясується, що вони варіювалися набагато більше, ніж витрати

⁴ Інститут музейних та бібліотечних послуг. Для порівняння – *Публічні бібліотеки, 2006 фінансовий рік* (засіб для пошуку даних щодо публічних бібліотек в режимі онлайн). <http://harvester.census.gov/imls/compare/index.asp>.

⁵ Американська бібліотечна асоціація. Відділ досліджень та статистики. *Питання фінансування у публічних бібліотеках США, фінансові роки 2003 – 2006*. (2006). <http://www.ala.org/ala/ors/reports/fundingissuesinusppls.pdf>.

на національному рівні. Наприклад, при порівнянні очікуваних експлуатаційних витрат за 2007 фінансовий рік, зазначених у «Дослідженні публічних бібліотек та доступу до технології 2006 – 2007 рр.» (PLFTAS),⁶ із фактичними витратами, зазначеними у цьогорічному дослідженні, стає очевидним, що прогнозовані витрати не були зроблені. Загальні експлуатаційні витрати виявилися на 15,5% менше прогнозованих та відрізнялися від очікуваного рівня на 20% в залежності від конкретних типів витрат:

- На 20% менше прогнозованих витрат на зарплату
- На 0,8% менше прогнозованих витрат на бібліотечні фонди
- На 12,5% більше прогнозованих витрат на інші категорії витрат.

Бібліотеки зазначили фактичне витрачання приблизно 58% поточного бюджету на зарплату у 2007 фінансовому році та приблизно 26% поточного бюджету на «інші» типи витрат – утримання будинків, технології, комунальні послуги і т.д. Окрім чіткого переміщення витрат від категорії бібліотечні фонди до «інших» категорій, також спостерігається переміщення витрат від категорії зарплати до «інших» категорій.

У цьогорічній анкеті-опитуванні, направленій COSLA, більшість бібліотек штатів зазначили відсутність або незначне зростання в обсягах фінансування публічних бібліотек з бюджету штату в 2007 фінансовому році. Ця тенденція спостерігалася й у попередні роки. У поєднанні з результатами дослідження ALA 2006 р. щодо питань фінансування такі дані можуть означати, що публічні бібліотеки намагаються подолати

обмежену купівельну спроможність вже з 2003 року. Фінансування з бюджету штату складає близько 10% операційного доходу публічних бібліотек. Половина бібліотек штату зазначає нульове зростання або зростання у 1-2% обсягів загального фінансування публічних бібліотек, а 28,6% бібліотек оцінили зростання обсягів загального фінансування у 5 – 10%. Відповідь на запитання про те, наскільки стабільним може бути цей дохід в умовах нещодавнього економічного спаду залишається незрозумілою.

Більш вичерпну інформацію можна знайти у розділі, присвяченому детальному опису фінансових даних, втім вже зараз важливо зазначити, що більша залежність від неподаткових джерел фінансування та переміщення більшої частки витрат від категорій кадрового забезпечення та збірок матеріалів до «інших» категорій є тенденціями, важливими для спостереження. Вони є ключовими питаннями, на які треба шукати відповідь у даних щодо національних публічних бібліотек за 2007 фінансовий рік (Інститут музейних та бібліотечних послуг).

Витрати на кадрове забезпечення призупинено

«За допомогою технологій було створено новий вид послуг, що не передбачає наявності додаткових працівників. Це є безкоштовним збільшенням обсягів роботи вдвічі.»

Бібліотечні працівники на всіх рівнях відіграють важливу роль посередників у наданні підтримки і забезпеченні громадського доступу до комп'ютерів та Інтернет. Для недосвідчених користувачів комп'ютер є корисним в тій мірі, в якій бібліотечні працівники здатні навчити їх користуватися ним, зокрема провести тренінг по користуванню мишкою, навчити створювати скриньку електронної пошти та

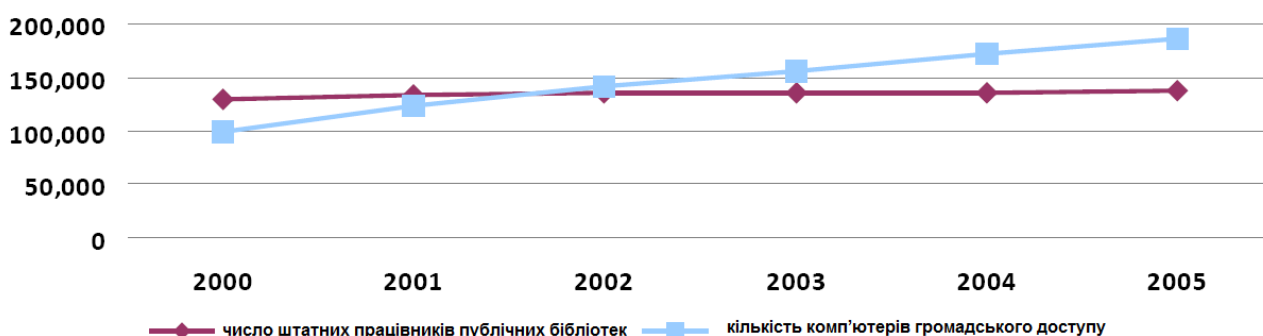
⁶ «Бібліотеки об'єднують громади: дослідження питань фінансування та доступу до технологій публічних бібліотек 2006 – 2007». Чикаго: Американська бібліотечна асоціація, 2007. <http://www.ala.org/ala/ors/plftas/0607report.cfm>.

здійснювати ефективний пошук в Інтернет. На додаток до персональної допомоги, яка пропонується у всіх бібліотеках, майже три чверті бібліотек (73,4%) пропонують тренінги з інформаційних технологій для бібліотечних відвідувачів. Більше бібліотечних працівників повідомляють, що вони призначають користувачам заняття тривалістю 1 годину для того, щоб представити їм широкий спектр навичок, корисних для проведення дослідження, пошуку роботи або звернення по державну допомогу. Багато бібліотекарів зазначають, що пошук роботи та звернення по державну допомогу належать до тих категорій Інтернет-послуг, які

передбачають найбільш активну участь бібліотечних працівників.

Ще одним прикладом додаткового навантаження на бібліотечних працівників у багатьох бібліотеках є обов'язок регулювати часові рамки для використання комп'ютерів відвідувачами. Майже половина (45,9%) всіх публічних бібліотек та 63,6% сільських бібліотек визначають часові рамки використання комп'ютерів за допомогою паперових списків та усного повідомлення окремим відвідувачам. Такий підхід не тільки вимагає багато зусиль, але й багато бібліотечних працівників вважають це найбільш стресовим зі своїх завдань.

Малюнок А1. Порівняння числа штатних працівників публічних бібліотек та кількості комп'ютерів у національному масштабі

Джерело: Національний Центр освітніх статистичних даних. *Публічні бібліотеки у Сполучених Штатах Америки (2000 - 2005 фінансові роки)*. <http://nces.ed.gov/pubsearch/getpubcats.asp?sid=041#>

Бібліотеки дедалі частіше обирають те програмне забезпечення, яке дозволяє користувачам реєструватися для отримання доступу до комп'ютера і/або автоматично завершувати сеанс роботи в Інтернет без втручання працівників. Хоча всі опитані бібліотечні працівники віддають перевагу цьому способу визначення часових рамок використання комп'ютеру, вони погоджуються з тим, що він є більш складним в технічному сенсі, до того ж часто виникають складнощі під час його впровадження.

Середній показник, зафіксований у звіті, становить 50%, але деякі бібліотечні працівники, зокрема, ті, які працюють у довідковому відділі та в бібліотеках, що визначають часові рамки використання комп'ютеру за допомогою усних повідомлень, зазначають, що 80% їхнього часу витрачається кожного дня на завдання, пов'язані з технологіями.

Окрім надання безпосередньої допомоги та тренінгів користувачам, бібліотечні працівники технічної сфери розробляють технологічні плани та розклад заміни апаратури; створюють та

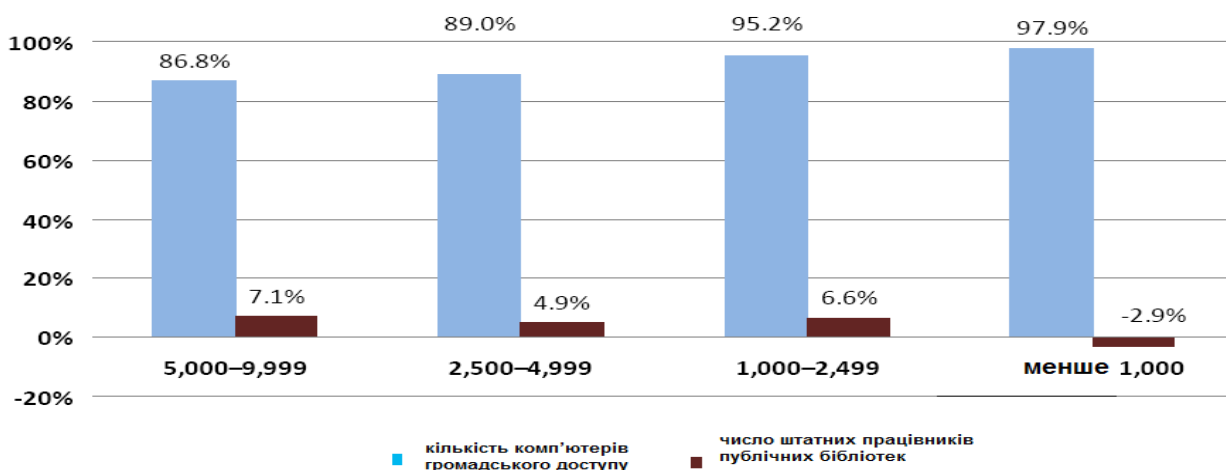
підтримують єдині бібліотечні системи циркуляції, каталогізації, каталогу громадського доступу в режимі онлайн, комплектації та управління комп'ютерами, вирішують технічні проблеми, пов'язані з апаратурою, програмним забезпеченням та телекомунікаційними мережами; обирають, купують і впорядковують бази

Як додаткові автомобілі на трасі між штатами, додаткові комп'ютери та Інтернет-послуги у бібліотеках ускладнюють «рух на дорозі» і створюють додаткову потребу для працівників надавати допомогу користувачам і узгоджувати питання громадського доступу до цих ресурсів. Відсоток зростання кількості комп'ютерів у публічних бібліотеках США становить 86%, і разом з тим було відмічено 18,6% зростання кількості бібліотечних відвідувань - від 1,15 млрд. у 2000 році до 1,36 млрд. у 2005 році. Водночас, число відповідних штатних працівників (FTE) зросло тільки на 6% за той саме період. Під час аналізу масштабів надання послуг населенню було виявлено,

даних та інші електронні ресурси для відвідувачів; планують і досягають домовленостей щодо телекомунікаційних мереж; створюють та оновлюють бібліотечний веб-сайт, підвищують рівень обізнаності стосовно нових Інтернет-послуг та... виконують багато інших завдань.

комп'ютерів громадського доступу (98%) разом із **зниженням** числа штатних працівників (-3%). Відповідаючи на питання щодо трьох найістотніших викликів, з якими стикаються бібліотеки у сенсі обслуговування своїх комп'ютерів громадського доступу, на перших місцях списку опинилася категорія адекватного кадрового забезпечення, за нею слідували категорія занепокоєння фінансовим станом і категорія технічного обслуговування комп'ютерів та управління комп'ютерами. Серед викликів також були названі кваліфікаційний рівень працівників і потреба підвищення кваліфікації, наявність комп'ютерних фахівців та загальний неадекватний рівень кадрового

Малюнок А2. Зміни відсотку числа штатних працівників публічних бібліотек та числа комп'ютерів (2000 – 2005 рр.), кількість осіб, яких обслуговує бібліотека – менше 10,000.

що вплив цієї тенденції на найменші публічні бібліотеки (ті, що обслуговують менше 10,000 відвідувачів) є навіть значнішим. Бібліотеки, які обслуговують менше 1,000 відвідувачів, звітують про найбільше відсоткове зростання кількості

забезпечення. Сільські бібліотеки (65,2%) частіше згадували потребу у більшій кількості працівників як головний виклик у порівнянні з приміськими (60,5%) та міськими бібліотеками (44,4%).

Темпи зростання потреби у підвищенні кваліфікації працівників перевищують темпи задоволення цієї потреби

«Я б дуже хотіла, щоб був легший спосіб брати участь у тренінгах та отримувати знання з технологій. Ми займаємося самонавчанням і намагаємося допомогти один одному. Потрібно знайти легший спосіб отримання професійного розвитку.»

Працівники часто висловлюють обурення з приводу зростаючого обсягу бібліотечних послуг. Вони мають обмежену кількість часу для оволодіння технологіями, на яких засновані нові послуги, що пропонуються громадськості, а також обмежену кількість часу для відповідного навчання та інструктажу відвідувачів.

Оскільки майже 60% бібліотек мають менше п'яти штатних працівників⁷, складність заміни бібліотекарів на період проходження ними навчальних тренінгів на базі якихось інших закладів часто поєднується з тривалим часом, необхідним для подорожі працівників сільських бібліотек. Визначення розкладу тренінгів на базі бібліотеки також є складним завданням, особливо коли розклади штатних та позаштатних працівників співпадають.

У анкеті, заповненій представниками COSLA, зазначено, що близько 90% бібліотек звітують про пропонування певного формального навчання працівникам публічних бібліотек у шістьох категоріях стосовно питань фінансування, громадської обізнаності

і/або управління технологіями у бібліотеках. Найчастіше за все пропонувався тренінг з технологічного планування (34%) - принаймні, один раз на рік, а також тренінг з адвокати/маркетингу (22%) та оцінювання технологій (19%).

Брак фахівців інформаційних технологій

«Я вчуся новим речам поступово, по мірі роботи, оскільки я мусила чекати майже тиждень на те, щоб комп'ютерні фахівці з округу полагодили жорсткий диск комп'ютеру.»

Потребу у фахівцях технічної підтримки було визначено як один з трьох головних результатів дослідження 2006 – 2007 рр. Ця потреба досі не задоволена, про що свідчать дані, зібрані під час цього дослідження. Насправді, опитування 2007 – 2008 рр. вперше містило питання про те, хто забезпечує підтримку інформаційних технологій бібліотеки (наприклад, поладження стаціонарних комп'ютерів, підключення до Інтернет, бібліотечної веб-сторінки). Згідно з результатами дослідження, технічна підтримка надавалася трьома найбільш типовими категоріями працівників:

- особами, які працюють у цьому самому приміщенні і не мають комп'ютерної освіти (39,6%)
- фахівцями у галузі інформаційних технологій (38,5%)
- зовнішніми фірмами або підрядчиками (30%).

Втім, знов-таки зазначається невідповідність між рівнем міських та сільських бібліотек. Сільські бібліотеки у порівнянні з міськими набагато більше залежать від бібліотекарів та інших бібліотечних працівників, які не мають освіти у галузі інформаційних технологій

⁷ Національний центр освітніх статистичних даних. *Публічні бібліотеки у Сполучених Штатах Америки: 2005 фінансовий рік*. (NCES 2008 - 301). Вашингтон, округ Колумбія: NCES, 2007. <http://nces.ed.gov/pubs2008/2008301.pdf>

(44,1%), та від зовнішніх фірм (36,3%) або навіть волонтерів (14,4%) у сенсі технічної підтримки. Міські бібліотеки мають найбільшу кількість фахівців у галузі інформаційних технологій (76%).

Окружні/міські комп'ютерні фахівці - одне джерело надання комп'ютерної підтримки для майже 21% міських бібліотек та 16% приміських бібліотек – може бути як корисним, так і проблематичним ресурсом. Деякі директори бібліотек вказують на колізію між місією бібліотеки, що полягає у забезпеченні вільного доступу до комп'ютерів та Інтернет-ресурсів для широкого кола користувачів, і типовим підходом окружних/міських комп'ютерних фахівців, спрямованим на захист даних та обмеження доступу, що більш притаманне офісному середовищу. Один з директорів зазначає, що це є постійним предметом дебатів, включаючи такі аспекти, як дати призначення програмних оновлень у міській/окружній мережі та інформація, яка може бути додана або завантажена з комп'ютерної системи через бібліотечні комп'ютери. До того ж, багато міських/окружних відділів інформаційних технологій не мають достатнього числа фахівців, а бібліотеки є одними з багатьох закладів, які потребують технологічної підтримки.

Ще одним фактором, який ускладнює намагання бібліотек найняти та утримати комп'ютерних фахівців, є рівень заробітної платні для працівників цієї спеціальності, що користується широким попитом. Взагалі, середній рівень зарплати фахівців комп'ютерної галузі та інформаційних технологій дорівнює \$101.580⁸ порівняно з \$59,974 - рівнем зарплати працівників публічних бібліотек⁹. Середній рівень

⁸ Бюро США з питань статистики трудових ресурсів. *Довідник огляду професійної галузі*. Видання 2008 – 2009 рр.

⁹ Американська бібліотечна асоціація – Споріднена професійна асоціація. Огляд

зарплати директора публічної бібліотеки у 2007 році складав \$ 77,200¹⁰.

Швидкість Інтернет то підвищується, то знижується

«Наш відділ інформаційних технологій подивився на наш діапазон частот (1,5 Мбіт/с) та з'ясував, що о 14:00 швидкість з'єднання була нижчою, ніж швидкість Інтернет, підключеного через телефонне з'єднання: було дуже багато людей, які користувалися ним.»

Позитивною зміною є те, що кількість бібліотек, які повідомляють про швидкість з'єднання 769 кбіт/с або швидше, зросла на 11% у порівнянні з минулим роком. Більше половини міських бібліотек (51,6%), 42,1% приміських та 32,1% сільських бібліотек нині зазначають, що мають швидкісний Інтернет. В анкеті COSLA декілька бібліотекарів з бібліотек штатів запропонували визначити швидкісний Інтернет як *мінімальний* рівень Інтернет-зв'язку для всіх бібліотек у своїх відповідних штатах. Хоча багато бібліотек покращили свої Інтернет-послуги шляхом переходу до швидкісного Інтернет від нижчих рівнів швидкості, зазначається невелике зниження (близько 3%) числа бібліотек, які мають рівень швидкості, вищий за 1,5 Мбіт/с.

Також у дослідженні 2007 – 2009 рр. є свідчення того, що більше число бібліотек досягло межі виробничих потужностей своєї технологічної інфраструктури. Навіть за наявності більшого числа бібліотек, що мають швидкісний Інтернет, відсоток бібліотек, які зазначають, що їхня швидкість з'єднання є недостатньою для

зарплат ALA – СПА 2007: Огляд посад у публічних та академічних бібліотеках, які вимагають магістерського диплома, акредитованого ALA. Чикаго: Американська бібліотечна асоціація, 2007.

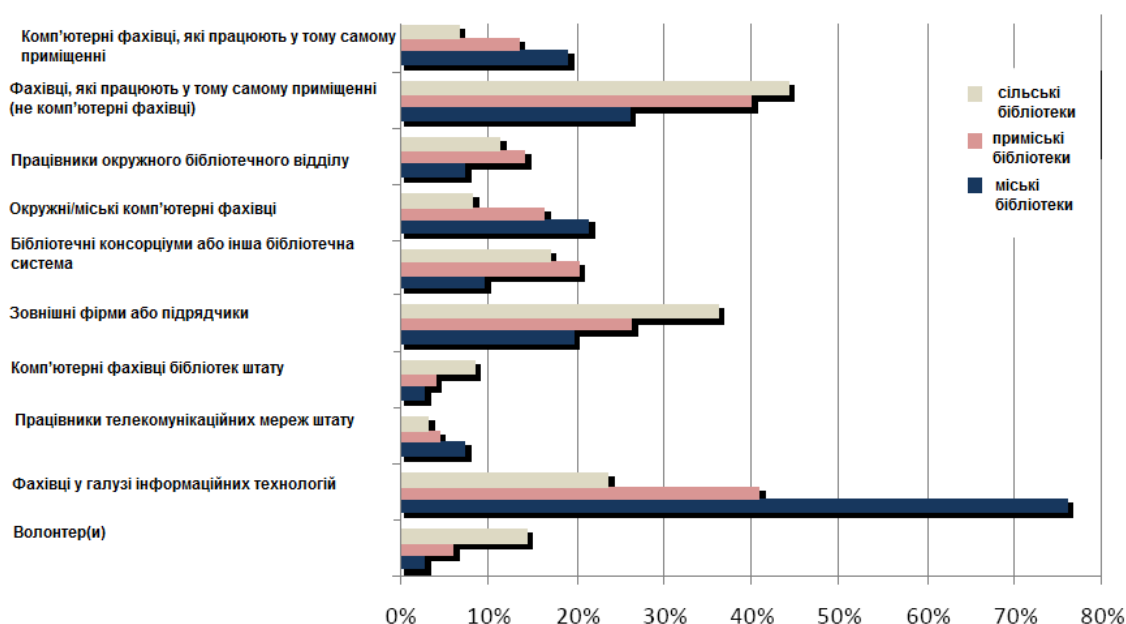
¹⁰ Там само.

задоволення потреб користувачів у певні періоди або постійно, становить приблизно на 5% більше, ніж у дослідженні 2006 – 2007 рр. Це може бути пояснено спільним з'єднанням між комп'ютерами з бездротовим Інтернет- зв'язком та стаціонарними комп'ютерами (більше на 25% у порівнянні з минулим роком), потребами у широкому діапазоні частот для онлайн-послуг і ресурсів та постійним використанням бібліотечних комп'ютерів громадського доступу.

Приблизно 17% бібліотек, що брали участь у дослідженні 2007 – 2008 рр., планували підвищити рівень швидкості

Інтернет у наступному році, що є на 3% більше, ніж у дослідженні 2006 – 2007 рр. Дещо більше число бібліотек зазначило, що має максимально можливу швидкість наявного Інтернет-з'єднання (17,1% у порівнянні з 16,6% у минулому році) або були не в змозі дозволити собі додатковий діапазон частот (21,2% у порівнянні з 18,1% у минулому році). Всі бібліотеки (сільські, приміські та міські) пропорційно зазначили, що вважають вартість швидкісного Інтернет-зв'язку бар'єром, який перешкоджає модернізації, але сільські бібліотеки (24,8%) непропорційно зазначили, що вони мають максимальний рівень наявного Інтернет-зв'язку.

Малюнок А3. Джерела надання комп'ютерної підтримки публічним бібліотекам у відповідності до розмірів населеного пункту

Хоча обсяг фінансування є присутнім індикатором зростання та стабільності надання комп'ютерних послуг для громадськості, загальна якість цих послуг в значній мірі залежить як від швидкості Інтернет, так і від відповідних апаратних характеристик: наявності достатнього числа комп'ютерів і року випуску цих комп'ютерів.

Цьогорічне дослідження виявило, що у бібліотеках використовуються комп'ютери різних років випуску; бібліотеки у всіх типах

громад мають комп'ютери громадського доступу, випущені 4 роки тому. Відповідаючи на питання щодо ключових факторів, які впливають на рішення про заміну комп'ютерів громадського доступу, 89,6% бібліотек зазначили вартість, а 33,1% - технічну підтримку та питання загальної експлуатації. Цілком зрозуміло, що залежність від альтернативних джерел фінансування та недостатнє число комп'ютерних фахівців визначаються як значні перешкоди для забезпечення доступу громадськості до технологій.

Інтернет-послуги демонструють темпи зростання, що вимірюються двозначними цифрами

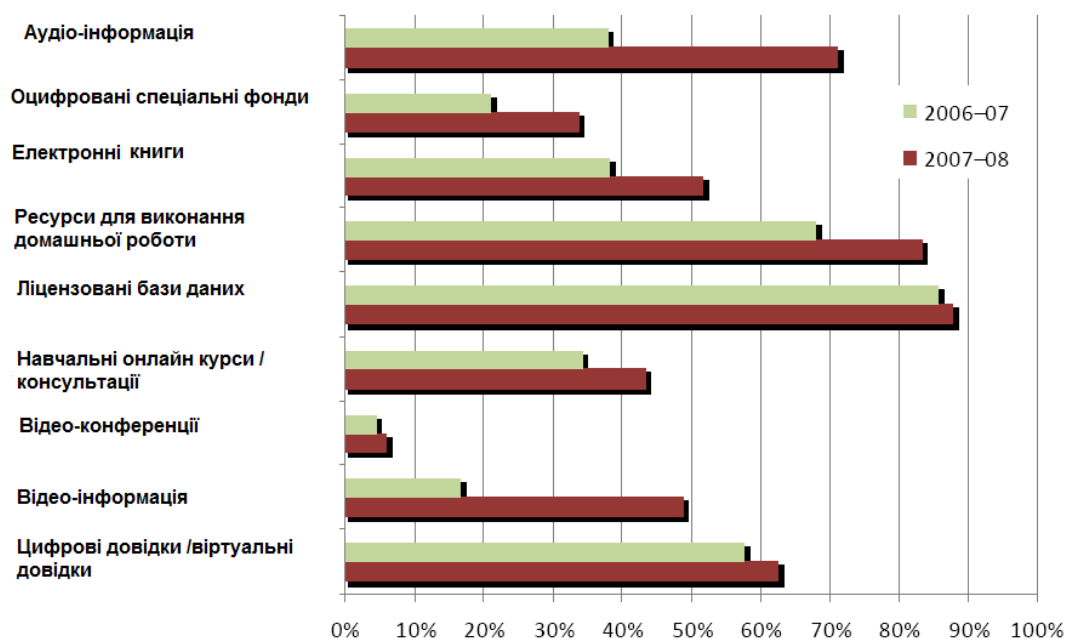
«Бібліотеки не використовуються менше; вони використовуються іншим чином.»

На додаток до апаратного обладнання та програмного забезпечення, яке пропонується у будь-якій публічній бібліотеці США, більшість бібліотек створюють дедалі повніші віртуальні збірки онлайн-ресурсів за допомогою своїх веб-сайтів та онлайн-каталогів. Цьогорічне опитування виявило, що рівень майже кожної категорії громадських Інтернет-послуг, запропонованих в публічних бібліотеках США, зріс – іноді дуже істотно – у порівнянні із дослідженням 2006 – 2007 рр.

Опитування показало темпи зростання доступності низки ресурсів п'яти ключових онлайн-послуг, які вимірюються двозначними цифрами:

- Аудіо-інформація – зростання на 33% (з 38% до 71%)
- Відео-інформація – зростання на 32% (з 16,6% до 48,9%)
- Ресурси для виконання домашньої роботи – зростання на 15% (з 68,1% до 83,4%).
- Наявність електронних книжок – зростання на 13,5% (з 38,3% до 51,8%)
- Оцифровані спеціальні фонди – зростання майже на 13% (з 21,1% до 33,8%).

Малюнок А4. Послуги публічних бібліотек, які пропонувались користувачам у 2007 р. і 2008 р.

Ліцензовані бази даних для розвитку освіти (наприклад, *World Book* та матеріали для підготовки до тестів), бізнесу (наприклад, *Standard and Poor's*), інтересів та хобі (наприклад, генеалогії) все ще є найбільш типовими послугами, пов'язаними з Інтернет. Вони наявні у 98%

міських бібліотек, 93% приміських бібліотек та 80% сільських бібліотек.

Також цікавим є те, що рівень цих онлайн-послуг зріс у бібліотеках **всіх** розмірів. Міські бібліотеки, які зазвичай мають вищу швидкість Інтернет; статті бюджету, призначені для технічної

підтримки, та штатних фахівців інформаційних технологій, посіли перші місця у всіх категоріях онлайн-послуг. Водночас сільські бібліотеки звітували про найбільше відсоткове зростання у категорії ресурсів для виконання домашньої роботи (більше на 15%) та аудіо-інформації (більше на 34%). Приміські бібліотеки також збільшили обсяги всіх онлайн-послуг і випередили інші види бібліотек у сенсі відсоткового зростання категорії «Навчальні онлайн курси / консультації» (більше на 13%).

Категорія «Бібліотечні працівники» опинилася на перших двох місцях серед ключових видів громадських Інтернет-послуг: навчальні послуги для учнів дошкільних закладів та середньої школи (78,7%) і послуги щодо пошуку роботи (62,2%). Насправді, ці показники істотно збільшилися в обох категоріях за період з минулого року. Третій ключовий вид використання – це надання доступу до урядової інформації (55,6%), який за останній час зріс більше, ніж категорії послуг з надання освітніх ресурсів і баз даних для дорослих/ресурсів для підвищення кваліфікації (46,9%) або курсів з користування комп'ютером та Інтернет (37,6%).

Окрім надання цих інформаційних та освітніх ресурсів бібліотеки також надають відвідувачам технічну допомогу щодо користування периферійними комп'ютерними пристроями. У дослідженні 2007 – 2008 рр. питання про периферійні комп'ютерні пристрої ставилося вперше, і було з'ясовано, що публічні бібліотеки надають користувачам дозвіл користуватися та зберігати інформацію на USB-пристроях (флеш-носіях, переносних носіях інформації) або інших приладах (72%), користуватися цифровою камерою (37,4%) і записувати інформацію на CD та DVD диски (43,7%).

Результати та ефект цього зростання онлайн-послуг громадських бібліотек є різнобічними. Доброю новиною є те, що користувачі, які відвідують бібліотеку особисто або віртуально за допомогою бібліотечного веб-сайту, мають більше доступу до більшої кількості ресурсів, багато з яких є недоступними або надто дорогими для придбання для звичайного споживача. Зворотною стороною медалі є те, що ці послуги часто отримуються за рахунок зниженої швидкості Інтернет, фінансування для інших категорій бібліотечних ресурсів та більш високих очікувань допомоги від бібліотечних працівників з боку відвідувачів.

Обмеження, пов'язані з питанням будівель та інфраструктури

«Головний офіс нашої бібліотеки був побудований двадцять років тому, і в його будівельному плані не передбачено технічних можливостей надання доступу до Інтернет.»

У цьому році також було вперше зафіксовано збільшення кількості нових комп'ютерів у бібліотеках, починаючи з 2002 р.¹¹ Середня кількість комп'ютерів громадського доступу збільшилася на 1,3 комп'ютерів на бібліотеку у 2007 – 2008 рр. Міські бібліотеки отримали найбільшу кількість – на 2,7 комп'ютерів більше, наразі їх середній показник – 21 комп'ютер на бібліотеку. Приміські бібліотеки звітували про незначне збільшення, додавши приблизно один комп'ютер на бібліотеку, наразі їх середній показник – майже 14 комп'ютерів на бібліотечне відділення. Сільські бібліотеки отримали найменшу кількість, додавши лише

¹¹ Берто Дж.С. і С.Р.МакКлер Інститут управління і принципів використання інформації, Університет штату Флорида. Публічні бібліотеки та Інтернет 2002: Інтернет-зв'язок і мережні послуги. (2002). http://www.ii.fsu.edu/plinternet_reports.cfm.

близько 0,4 комп'ютера, нараз їхній показник – приблизно 7,5 комп'ютерів на бібліотеку у 2007 – 2008 рр.

Стосовно другого року дослідження бібліотеки звітували про складнощі питань приміщень та мереж електропередачі в будівлях, необхідних для технічної підтримки послуг, пов'язаних з технологіями. Більше трьох чвертей бібліотек (77,7%) визначили обмеження, пов'язані з приміщеннями, ключовим фактором під час розгляду питання про збільшення кількості комп'ютерів громадського доступу. Ще 36,4% звітували про відсутність електричних розеток, кабелів або інших елементів інфраструктури як перешкоду – більше 31,2% у порівнянні з 2006 – 2007 рр.

Хоча витрати на закупівлю обладнання та основні засоби утримання будинків можуть покриватися за рахунок щорічних поточних джерел, істотна модернізація будівель зазвичай робиться за рахунок доходів від участі в капіталі. Менше 50% публічних бібліотек отримують кошти за рахунок доходів від участі в капіталі, а більшість з тих, які їх отримують, мають суму менше \$10.000, яка є неадекватною для вдосконалення мереж електропередачі задля збільшення обсягів бібліотечних технологічних послуг¹². Більшість бібліотечних приміщень було побудовано від 25 до 50 років тому, і, згідно із проведеною оцінкою, 40% бібліотечних будівель знаходяться в посередньому або незадовільному стані.¹³

Задля подолання цих складнощів багато бібліотек запровадили послуги

¹² Національний центр освітніх статистичних даних. *Публічні бібліотеки у Сполучених Штатах Америки: 2005 фінансовий рік*. (NCES 2008 - 301). Вашингтон, округ Колумбія: NCES, 2007. <http://nces.ed.gov/pubs2008/2008301.pdf>

¹³ Організація керівників бібліотечних установ штатів (COSLA), Комітет з питань законодавства, Національне опитування з питань будівництва, 2007. Підготовлено Бібліотекою штату Нью-Джерсі для COSLA.

бездротового Інтернет-зв'язку для користувачів, які можуть принести свої власні комп'ютери до бібліотеки або користуватися портативними комп'ютерами в межах бібліотеки. Також бібліотеки відзначають зростаючу потребу в навчальних програмах для бібліотечних працівників щодо бездротового Інтернет-зв'язку, оскільки зазвичай стаціонарні комп'ютери приділяються для громадського користування, а портативні комп'ютери з бездротовим зв'язком - для навчальних цілей або демонстрації нових Інтернет-послуг.

Під час оглядів приміщень деякі директори бібліотек звернули увагу на значну потребу у більшій кількості комп'ютерів та бездротового Інтернет-зв'язку в своїх бібліотеках. Але за вищезазначених причин придбання цих ресурсів було малоімовірно. Більше того, придбання більшої кількості комп'ютерів та впровадження бездротового Інтернет-зв'язку могло негативно вплинути на спроби забезпечити користувачів та бібліотечних працівників навчальними тренінгами з технологій і могло спричинити ще більший тиск на бібліотечний бюджет, додаючи нові категорії витрат на придбання програмного забезпечення, інших ресурсів для бібліотечних комп'ютерів, а також їхню технічну підтримку.

56% бібліотек не мають планів придбати комп'ютери у наступному році. Разом із недостатнім обсягом доступу до діапазону частот, складнощами в оплаті послуг фахівців з інформаційних технологій та невідповідності бібліотечних приміщень і технологічної інфраструктури ця тенденція вказує на зростаючу складність забезпечення бібліотечних користувачів доступом до комп'ютерів.

ЗАКЛИК ДО ДІЇ

Треба підвищити рівень обізнаності стосовно викликів, які стоять перед

публічними бібліотеками, та приділити пильнішу увагу пошуку збалансованих рішень щодо проблеми підвищення якості, а також кількості послуг громадського доступу до технологій у публічних бібліотеках США.

Мільйони людей у Сполучених Штатах Америки залежать від бібліотек у сенсі отримання доступу до освітніх онлайн-ресурсів, допомоги у пошуку роботи, взаємодії з урядовцями та допомоги у використанні інформаційних ресурсів. Майже 73% бібліотек зазначають, що вони є **єдиним** джерелом безкоштовного доступу до комп'ютерів та Інтернет у своїх відповідних громадах.

Це дослідження також виявило, що публічні бібліотеки зазначають, що їхні комп'ютери використовуються майже постійно. Хоча бездротовий зв'язок є доступним майже у двох третинах бібліотек, також наявні підвищені потреби у послугах та ресурсах електронного уряду, цифрової інформації та низка інших громадських послуг, які зумовлюють більше навантаження на наявний діапазон частот.

Захисники прав публічних бібліотек повинні сконцентрувати увагу на конкретних галузях, які потребують негайної уваги:

- Публічні бібліотеки потребують стабільного і сталого фінансування для надання послуг, пов'язаних з технологіями. Нині бібліотеки переміщують фінансові ресурси до категорії технологій і/або залежать від «альтернативних» (неподаткових) джерел фінансування технологій. У такий спосіб бібліотеки намагаються впоратися зі скороченням обсягів надходжень та підвищеними поточними витратами - інколи це триває до тих пір, коли вони

буквально змушені зачинити свою установу.

- Бібліотекарі та політики мають змінити концепцію федеральної та штатної підтримки публічних бібліотек. Тільки невелика частка фінансування публічних бібліотек (0,5%) надходить від федерального уряду, хоча публічні бібліотеки відіграють важливу соціальну роль та мають обов'язки перед американським суспільством щодо забезпечення загальної якості життя. Треба розробити нові стратегії національної підтримки публічних бібліотек.
- Публічні бібліотеки мають розробити нові моделі управління технологіями. Окрім участі у бібліотечних мережах, кооперативах та консорціумах, які регулюють використання спільних ресурсів, бібліотеки мають розробити стратегії співпраці з іншими громадськими організаціями для впровадження додаткових технологій. Співпраця з освітніми організаціями такими, як середні школи та технікуми, інші місцеві громадські групи та компанії приватного сектору може сприяти виникненню нових ідей та стратегій, які об'єднують, розширяють і/або підвищують рівень мережевих послуг публічних бібліотек. Така співпраця може стати важливим компонентом бібліотечної адвокаційної стратегії, полегшити тиск, що чиниться на публічні бібліотеки як єдине місце надання громадського доступу до Інтернет, і створити більш потужну інфраструктуру для забезпечення потреб всієї громади.
- Інвестування у додаткове кадрове забезпечення публічних бібліотек та заходи по підвищенню кваліфікації працівників є інвестиціями у технології. Індивідуальні та групові

навчальні програми, що пропонуються бібліотеками, є присутніми для багатьох відвідувачів. Окрім того, для багатьох – це єдиний спосіб навчитися ефективно використовувати Інтернет-ресурси для професійних, академічних та розважальних цілей. Також складні мережеві середовища дедалі більше потребують комп'ютерних фахівців як штатну одиницю бібліотечного кадрового забезпечення.

Захисники прав публічних бібліотек мають сконцентрувати свою увагу лише на невеликому числі найважливіших галузей. Додаткові пропозиції та можливі стратегії представлені детальніше в даному звіті.